

- <sup>13</sup>) Cf. W. Baumgartner, *Israelitische und Altorientalische Weisheit*, blz. 19 en 23.
- <sup>14</sup>) Cf. M. Noth, *Die Bewährung von Salomos „göttlicher Weisheit“ in de in noot 6 genoemde bundel Wisdom in Israel and in the Ancient Near East* (Leiden 1955), blz. 225—237, en wel blz. 233. Cf. Job 37 : 24.
- <sup>15</sup>) In Gen. 41 : 8 kunnen de „wijzen“ raadgevers van Farao aanduiden; ook kunnen wij hier te doen hebben met mensen, die waarzeggerij beoefenen. Dan hebben wij dus een geval als in Ex. 7 : 11, 12.
- <sup>16</sup>) Cf. P. A. H. de Boer, *The Counsellor in het in noot 6 genoemde werk*.
- <sup>17</sup>) Cf. N. W. Porteous, *Royal Wisdom*, blz. 248 in de in noot 6 genoemde bundel blz. 247—261.
- <sup>18</sup>) Cf. bv. Sanherib Taylorprisma I 4; Codex Hammurabi IV 7.
- <sup>19</sup>) Cf. A. Alt, *Die Weisheit Salomos* (Theologische Literaturzeitung 76, 1951, blz. 139—144 = Kleine Schriften zur Geschichte des Volkes Israel II, München 1953, blz. 90—99). Zie ook over een Egyptische lijst, waarin alle wetenswaardigheden worden opgesomd, A. Erman, *Die Literatur der Aegypter*, Leipzig 1923, blz. 239—241.
- <sup>20</sup>) O. Eissfeldt, *Religionshistorie und Religionspolemik*, blz. 94 (art. in de in noot 6 genoemde bundel blz. 94—102).
- <sup>21</sup>) Cf. KV Spreuken I (Kampen 1952), Inleiding § 2.
- <sup>22</sup>) Van Gelderen in KV Koningen I a.l. denkt aan Judeeërs, Montgomery aan Arabieren; cf. J. A. Montgomery, *Arabia and the Bible* (Philadelphia 1934), blz. 169 vlg. en J. A. Montgomery en H. S. Gehman, *The Books of Kings* (ICC, Edinburgh 1951), blz. 130.
- <sup>23</sup>) Zie A. Erman, *Die Literatur der Aegypter* (Leipzig 1923), blz. 86; 238—242; cf. ook KV Spreuken I (Kampen 1952), Inleiding § 4.
- <sup>24</sup>) Cf. W. D. van Wijngaarden, *Het boek der Wijsheid van Amen-Em-Ope, den zoon van Kanecht* (Santpoort 1930); G. Ch. Aalders, *Bijbelsche Spreuken en de onderwijzing van Amen-Em-Ope* (Assen 1934); KV Spreuken I en II (Kampen 1952 en 1954) passim.
- <sup>25</sup>) Cf. KV op Spr. 22 : 17; 23 : 4. Zie over de mogelijkheid van scholen in het Israël der koningen hierboven en noot 8.
- <sup>26</sup>) G. von Rad, *Josephsgeschichte und ältere Chokma* (Supplements to Vetus Testamentum I Congres Volume Copenhagen; Leiden 1953, blz. 120—127). H. H. Rowley staat kritisch tegenover de stelling van Von Rad, cf. VT III (1953), blz. 424. Cf. op Ps. 105 : 22 B. Gemser in *Tekst en Uitleg, De Psalmen III* (Groningen-Batavia 1949), blz. 119. Zie over Jozef als raadgever en als de vader van Farao (Gen. 45 : 8), de Boer, a. w., blz. 57.
- <sup>27</sup>) New-York-London 1941, blz. 34—40.
- <sup>28</sup>) Cf. C. van Gelderen, *De hoofdpunten der zielsgeschiedenis van Job* (Kampen 1905), blz. 10, 11.
- <sup>29</sup>) Cf. W. H. Gispen, *Mondelinge overlevering in het Oude Testament* (Mep-pel 1932), blz. 89—92.
- <sup>30</sup>) R. H. Pfeiffer, *Edomitic Wisdom* (ZAW 1926, blz. 13—25).
- <sup>31</sup>) R. H. Pfeiffer, *A Non-Israelitic Source of the book of Genesis* (ZAW 1930, blz. 66—73); idem, *Introduction*, blz. 159—167.
- <sup>32</sup>) Zie over Agur KV Spreuken II op Spr. 30 : 1.
- <sup>33</sup>) Zie over Lemuël KV Spreuken II op Spr. 31 : 1.
- <sup>34</sup>) Cf. over de kwestie, of met Daniël in Ezech. 14 : 14, 20; 28 : 3 Dan'el van de Ugaritische teksten is bedoeld, J. H. Kroeze, *De beteekenis van de opgravingen te Ras Sjamra* (GTT 1940, blz. 64—80), blz. 75—78; A. Noordt zij en G. Ch. Aalders op Ezech. 14 : 14, respectievelijk in KV en in de Commentaar op het Oude Testament. Noordt zij en Kroeze zijn voor de identificatie, Aalders is er tegen. De mogelijkheid, dat eerstgenoemden gelijk hebben, is m. i. groot.
- <sup>35</sup>) Cf. Cullen I. K. Story, *The Book of Proverbs and Northwest Semitic literature* (JBL LXIV 1945, blz. 319—337); W. F. Albright, *Some Canaanite-Phoenician Sources of Hebrew wisdom in noot 6 genoemde bundel*, blz. 1—15.
- <sup>36</sup>) Cf. F. W. Grosheide, *Mattheüs<sup>2</sup>* (Commentaar; Kampen 1954) op Matth.